

О.В. Прокопова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ОСОБЛИВОСТІ АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ СТУДЕНТІВ

У процесі європейської інтеграції Україна здійснює модернізацію освітньої діяльності в контексті європейських вимог, працює над практичним приєднанням до Болонського процесу. В освітянському просторі з'явилися такі нові терміни, як «інноваційний тип навчання», «компетентнісний підхід», «адаптивне управління», що зумовило необхідність виникнення нових методів організації і управління самостійною діяльністю студентів вищих навчальних закладів, оскільки умовою і результатом інноваційного типу навчання є сформованість у студентів бажання і здатності самостійно вчитися, шукати в різних джерелах інформацію і застосовувати нові знання, виробляти вміння діяти, прагнути творчості та саморозвитку.

Компетентнісний підхід в освіті пов'язаний з особистісно-орієнтованим підходом до навчання, оскільки стосується особистості студента й може бути реалізованим та перевіреном тільки в процесі виконання конкретним студентом певного комплексу дій. Він потребує трансформації змісту освіти, перетворення його з моделі, яка існує об'єктивно для всіх студентів, на суб'єктивні надбання одного студента, що їх можна виміряти.

Позитивних результатів в управлінні самостійною діяльністю студентів вищих навчальних закладів можна досягти за умов адекватного розуміння системи управління та впровадження в практику інноваційних науково-педагогічних технологій і досягнень у галузі управління. З метою організації управління самостійною роботою студентів вищих навчальних закладів запропоновано використання адаптивного управління, оскільки саме воно забезпечує усвідомлений саморозвиток студента.

У процесі адаптивного управління самостійною роботою студентів беруть участь як викладач, так і студент. В той же час здійснюється спрямування студентів на самоуправління і саморозвиток на основі кооперації і діалогового узгодження. Виходячи з алгоритму, функцій та характеристики адаптивного управління можна визначити дії викладача і студента на кожному етапі процесу адаптивного управління самостійною роботою окремого студента. Отже, у процесі цілевстановлення відбувається узгодження дій через коригування завдань з боку викладача під зміну зовнішніх вимог, під потреби

студентів; усвідомлення реалістичності мети - студентом шляхом її коригування під обставини, метод організації, який вибирає викладач.

На етапі моделювання відбувається узгодження дій у процесі створення моделей самостійної діяльності студента. Викладач визначає фактори, параметри, критерії їх замірювання. Студент визначає загальний вигляд кінцевого результату в межах параметрів і критеріїв; створює проміжні моделі.

У процесі кооперації і самоспрямування викладач здійснює передачу ступенів свободи, а саме завдань і забезпечення умов для їх виконання, відповідальність за їх виконання. Студент виконує завдання, здійснюючи вибір способів виконання завдань, способів забезпечення умов для їх виконання, самоконтроль за якістю виконання.

На етапі самомоніторингу викладач передає студенту повноваження поточного контролю за якістю виконання завдання. Студент здійснює супровідний самоконтроль за процесом з поточним коригуванням у відповідності до проміжних моделей.

У процесі прогнозування за результатом викладач здійснює оцінку результату, співставлення з самооцінкою; проводить аналіз реального результату у співставленні з ідеальним. Студент здійснює самооцінку результату, співставлення з оцінкою. Викладач і студент проводять спільні дії з прогнозування подальших завдань.

Таким чином, вважаємо, що адаптивне управління самостійною роботою студентів буде успішним та ефективним у разі узгодження дій викладача і студентів через коригування їх мети, сполучення цільових функцій, створення умов для досягнення запрограмованих завдань. Особливістю адаптивного управління самостійною роботою студентів є активізація природних сил і механізмів розвитку студентів.